

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptiste Mantuani Bucolica// seu Adulescentia in decem
aeglogas diuisa//**

Baptista <Mantuanus>

Hagnoiae, 1517

VD16 S 7197

De Firmo Proposito

urn:nbn:de:bvb:12-bsb00004847-4

F. BAPTISTA MANTVANVS

ctora cogis? propter te quoties uiolata est iusticia? propter te Sychius truncatur a fratre. Dido patitur exilium. Polydorus membratim secatur. Recte Thebanus Crates suas opes in cæcū pelagus abiicit mersitq; illas, ne mergere tur ab illis. Hæc igitur e mentibus nostris extirpare oportet, & tanq̄ in domū suam introducenda est iusticia, ubi suas possit figere radices, & fructus afferre mirificos. ADRI. Nonne fuisset satius si diuitias quas Thebanus ille philosophus in mare demersit pauperibus tribuisset? GI. Fuisset itaq; melius sed forte metuebat & si pauperibus dedisset, illis accidisset quod ipse fugiebat.

ADRIA. Et forsitan hoc illi in mentem uenerat, sed quoniam circa illa quæ superius commemorauī, omnem rem uersari perpendo, quomodo unumquodq; illorum assequi possimus audire desydero. Et dabis ueniam, si quæ dicis tardius apprehendo, quum sim a teneris Mantuæ nutritus, ubi hoc uitiū a densi oris cæli qualitate contraxi. GI. Tum cum Cicerone sentis, ut e dictis tuis perpendo. Refert em̄, ni male memini, Thebanos fuisse ingenio pinguiore. Athenienses uero perspicaciores & acutiores extitisse. Iccirco quia crassus aer & pinguis erat thebis. Athenis uero rarior & subtilior apparebat. Sed hæc committamus, quod nunc instat agamus.

DE CASTITATE

Castitatem septem modis assequi poterimus, firmo inquam proposito, modico cibo, exercitio continuo, raro bonoq; colloquio & consuetudine, sensuum continentia, premii futuri p̄meditatione, auxilio diuino. Septem hæc arbitrio nostro percurramus, dicemusq; non tam eloquenter q̄ sapienter, nam semper magis studui sapiens fieri q̄ eloquens, qui enim facunde dicunt suauiter, qui sapienter utiliter audiuntur. Sed primum modum arripiamus.

DE FIRMO PROPOSITO

Si quis quod facturū est prudenter agere uoluerit, circa quod faciendum est, tria cōsiderabit. An illud inq̄ quod uoluit honestum sit an turpe, utile aut inutile, delectabile an non delectabile. Si res fuerit tm̄modo delectabilis ita q̄ honestate omni atq; utilitate sit priuata, hæc omnino fugienda est. In quo genere sunt lasciuicantus, & cythararum strepitus, qui infirmas iuuenum mētes alliciunt. Sunt etiam in hoc genere saltationes & choreæ, & omnes corporis illecebræ. Si uero res fuerit delectabilis & honesta apud omnes nationes nō laudo, honestas enim non una est apud omnes, sed qd̄ apud aliquos honestum uidebitur apud nos erit turpe, uerbi gratia, apud Epicurum honestum erat misceri cum uxoribus, & corporeas necessitates in propatulo & coram omni populo facere. Si quis igitur apud hoīes huiusmodi fuerit, uti hac honestate non debet. Si uero tale honestū erit ut fidei christianæ nō deroget, concedendum est, quæadmodū est uxore ducere, talibus se uestibus ornare, ut non solū utilitati corporeæ, sed etiā honesto cuidā decori nō luxurioso cōsulat. Si uero hæc tria simul in aliquo reperiant, ita ut sit & delectabile & honestū & utile adhuc est cogitandum, cuius nam sit illa utilitas, an corporis & animæ, an utriusq;. Si tantum corporis, turpe quidem erit christiano si fecerit. Si animæ toto co-

DE VITA BEATA

natu totis uiribus implendum est. In quo genere sunt ieiunia, abstinentiæ pro-
fide mortem obire, & martyria coronari. Si utriusq; cauendum est ne plus cor-
pori q̄ animæ tribuatur, ut intemperatis cibus sumendis, qui si, ut dixi, tempe-
rati sint corpori profunt & animæ, uidendum itaq; est ne minimum id quidē
plus corpori detur q̄ animæ. Si res illa fuerit corpori contraria, animæ uero
utilis, faciendum est ut appetitus obediat rationi, & Salustianum illud aduer-
tendum. Animi imperio corporis seruitio magis utimur. Postquam igitur qd
sic faciendum cognoueris, opus est ut non differas, non ambigas, non hæsites,
sed toto mentis amplexu uiriliter animoseq; suscipias. At recorderis illius quo
ait Comicus. Dum in dubio est animus paulo momento uel huc uel illuc cō-
pellitur. Quoniam igitur castitas secum fert utilitatem & honestatem unus-
quisq; suo proponat fortiter in animo castitatem obseruare, quod qui fecerit
ad alios gradus ascendere facilius poterit.

DE MODICO CIBO

Sicut cibus immoderate sumptus detestandam suscitatur uenerem, sic mode-
tus purissimam tuetur castitatem. Sed in hoc maxima pars mortalium falli-
tur, qui dum ignorant quid sit abstinentia, omne esculentum, præter carnes, sibi
conducere putant, nec animaduertunt q̄ in herbis etiam quibusdam uenenū
lateat, ut in eruca, quæ quia calidissimæ naturæ est uenerem reuocat. In legu-
minibus etiam luxuriose conditis titillatio carnis abscondita est, quo fit ut qui-
dam uir sapiens nuper diceret, eura qui uellet cœnobii curam gerere philoso-
phiam naturalem, quam physicam græci nominant, ignorare minime debere.
Sunt enim pleriq; cibi qui in usum quædianum ueniunt, a quibus nisi spiritualis
miles se diligenter abstinerit carnis intollerabile cerramen experiet. Quare
noster Hieron. & doctrina & rerum usu sapientissimus dicere solebat, nullum
cibū castitatem curantibus esse utiliorē q̄ olera palladis liquore perfusa, & eo
quod modico. Item pisces, nisi minutissimos, prohibebat. Quod isti nesciunt,
uel si sciunt, qd grauius est, aspernantur, qui cœnare nesciūt, nisi uel ostreas uel
timalum uel aliqd hmōi animal habuerint. Atq; utinam hmōi hoīes quo in-
gluuiem suam satiare possent, prope littora Gansis habitarent, in quo, ut Soli-
nus testis est, tantæ quantitatis anguillæ nascuntur, ut ad pedum tricenorum
proceritatem accedant. Sed de his quæ hætenus dixi melius consulendi sunt
medici, ne uideam⁹ partē illorum surripere. Ego hoc infero. Hiero. autoritate
fretus, parcum cibum triduo ieiunio præferendum, nec licere cuiquam cali-
dissimis cibus uti, nisi uel infirmitate uel longo senio confectus sit. ADRI. Nūc
rēpus est quandā q̄stionē soluere q̄ non solum me, sed etiā plærosq; aliosq; du-
bitare non parum sepe coegit. GI. Vaticinor quid sit quod uis dicere. ADRI.
Nec miror, est em̄ famosa quæstio. GI. Tu ramen dic homo sum & falli & deci-
qi possum. ADRI. Qua intentione quo sine hæc oīa deus immortalis fecit si
homibus uesci non licet an ut pereant? GI. Non fecit hæc deus ut pereant, nec
quicq; in mundo ita perit, ut ad nihilum redigatur, sed formā mutat. Corpo-
ra nostra non pereunt, sed in ea elementa ex quibus constabant resoluuntur,